

YALOVA ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- (1) Bu yönergenin amacı, Yalova Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun oluşturulması, görevleri ve çalışma esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- (1) Bu yönerge: üniversitemiz mensupları ve öğrencileri tarafından ve üniversite dışından araştırmacıların üniversitede insan katılımcılar ve insanın etkileşim içinde bulunduğu tarihi eser ile kültürel varlıklar üzerinde yürütülecek anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, bilgisayar ortamında test, video/film kaydı, ses kaydı vb. gibi veri toplama teknikleri ile yapılacak her türlü bilimsel araştırma ve çalışmaların evrensel etik ilkeler açısından değerlendirilmesine ilişkin süreç ve ilkeleri kapsar.

(2) Bu yönerge, klinik araştırmalar ve hayvan deneylerine ilişkin çalışmalarını kapsamaz.

Dayanak

Madde 3- (1) Bu Yönerge: senatonun, üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinin esasları hakkında karar alma görevini düzenleyen 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 14'üncü, 42'inci, 61'inci ve 65'inci maddeleri ile Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulunun 10.11.2016 tarihli toplantısında alınan 2016.23.497 sayılı kararı ile yürürlüğe giren "Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi"ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu Yönergede geçen:

- a Başkan: Yalova Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başkanını.
- b Danışman: Etik Kurula başvuru alan araştırmaların değerlendirilmesinde görüşlerinden yararlanılacak olan ve ilgili alanlarda uzmanlaşmış, üniversite içinden veya dışından bilim insanlarını.
- c Etik Kurul: Yalova Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu' nu.
- d İnsan Araştırmaları: İnsanlardan farklı teknik, yol ve yöntemlerle veri toplamayı gerektiren çalışmaları ve sosyal bilimlerde ve fen bilimlerinde yürütülen araştırmaların önemli bir kısmında, analizlere esas olan temel verilerin doğrudan ya da dolaylı olarak insan katılımcılarından elde edildiği dikkate alındığında; bu araştırmalarda kullanılan verilerin, (mülakatlar ve anket uygulamaları gibi) doğrudan sözel yollarla, (sorun çözme faaliyeti yada simülasyon performanslarının kaydedilmesi gibi) performans göstergeleri aracılığı ile yada gözlem yoluyla toplanmasını.

- e Sekreteryaya: Yalova Üniversitesi Hukuk Müşavirliğini.
- f Sorumlu Araştırmacı: Bir araştırmanın etik, bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki her türlü sorumluluğunu taşıyan araştırmacıyı.
- g Üye: Yalova Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu üyesini.
- h Yardımcı Araştırmacı: Bir araştırmanın bilimsel sorumluluğunda payı olan ve araştırmanın yürütülmesinde görev alan araştırmacıyı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun Oluşumu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Etik Kurulun oluşumu

Madde 5- (1) Etik Kurul, Üniversitemizdeki ilgili bilim alanlarında görev yapan profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından Rektör tarafından seçilen 7 (yedi) üyeden oluşur. Başkan, Rektör tarafından atanır. Başkan, kurul üyeleri arasından 1(bir) kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi de sona erer. Kurul, üyelere birisini raportör olarak seçer.

(2) Etik Kurul üyelerinin görev süresi 2 (iki) yıldır. Görev süresi dolan bir üye, kurula aynı usulle yeniden seçilebilir.

(3) Etik Kurul üyeliği, üyenin görev süresini tamamlaması, yazılı istifa beyanı, yurtdışı görevi, sağlık sorunu gibi gerekçelerle kesintisiz bir şekilde 6 (altı) ayı aşan bir süreyle Etik Kurul toplantılarına katılmayacağına anlaşılması, bir takvim yılı içinde mazeretsiz olarak 3 (üç) toplantıya katılmaması ve etik kurallara aykırı davranılması durumlarında sona erer. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için, aynı usulle yeni üye seçilir.

Etik Kurulun görevleri

Madde 6- (1) Yalova Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun görevleri şunlardır:

- a Yapılan/yapılacak bilimsel araştırmalarda "gerçeğe uygunluk" ilkesine uyulmasını sağlamak.
- b Üniversite personelinin ya da öğrencilerinin yürüteceği ya da üniversite dışından araştırmacıların üniversitede yürütecekleri, veri kaynağı olarak insandan faydalanmayı gerektiren araştırmaların, evrensel araştırma etiği çerçevesinde, katılımcıların beden ve ruh sağlığını tehdit etmeden gerçekleştirilmesini sağlamak.
- c Araştırmaya veri sağlayan katılımcıların araştırma öncesinde, esnasında ve sonrasında haklarının korunması, zarar görmelerinin önlenmesi, bilgilendirilmiş olarak onaylarının alınması, insan katılımcılar üzerinde yürütülecek araştırmaları etik yönden değerlendirerek uygun olup olmadığı konusunda karar verip görüş bildirmek.
- d Araştırma veya inceleme sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve yorumlanmasında bilimsel yöntemlerin esas kabul edilmesini sağlamak.

- e İnsan haklarına duyarlılık, dürüstlük, sorumluluk, güven, nesnellik, kişi veya kişilerin emeğine ve özerkliğine saygı, adalet ve akademik özgürlük prensiplerine bağlı kalınmasını sağlamaktır.

Etik Kurulun toplantı ve usul esasları

Madde 7- (1) Etik Kurul, başkanın gündemli çağrısı üzerine üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve karar alır. Salt çoğunluğun sağlanamaması halinde dördüncü turda oy çokluğu esası uygulanarak karar alınır.

Oylamada her üye oyunu kabul veya ret yoluyla vermekle görevli olup çekimser oy kullanamaz. Oylarda eşitlik halinin olması durumunda başkanın oyu iki oy olarak kabul edilir.

Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı, toplantıya başkanlık eder.

Toplantı günü saati ve gündemi toplantıdan önce üyelere yazılı olarak bildirilir. Gerekli durumlarda toplantı başlangıcında gündeme ek madde eklenebilir.

(3) Etik Kurul, gerektiğinde başvuruların değerlendirilmesi sürecinde, kurul dışından uzmanların ya da danışmanların görüşlerine başvurabilir. Bu kişiler toplantıya davet edilebilecekleri gibi yazılı görüşleri de alınabilir. Uzman veya danışmanların Etik Kurulda oy hakları yoktur.

(4) Etik Kurula incelenmesi için gönderilen her bir araştırma önerisi başvuru sırasına göre incelenir. Başvurudan önce uygulamaya konulmuş çalışmalar değerlendirmeye alınmaz.

(5) Etik Kurul üyelerine ait araştırma önerileri görüşülürken öneri sahibi üye, görüşmelere katılamaz ve oy kullanamaz.

(6) Etik Kurul tarafından düzeltilmesi ya da eksikliklerinin tamamlanmasına karar verilen araştırma önerileri, sorumlu araştırmacı tarafından düzeltilerek tekrar başvuru yapılabilir ve Kurul tarafından yapılan ilk toplantıda yeniden değerlendirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Etik Kurula Başvuru ve Değerlendirme İzleme ve Arşiv

Başvuru

Madde 8- (1) Etik Kurula başvuru, sorumlu araştırmacı tarafından yapılır. Yalova Üniversitesi personeli ya da öğrencilerinin yürüteceği çalışmaların başvuruları etik kurulunun internet sayfasındaki başvuru formları elektronik ortamda doldurularak ıslak imzalı olarak kurul başkanlığına veya ilgili bölüm-akademik birimine elden teslim edilerek yapılır. Üniversite dışından araştırmacıların üniversitede yürütecekleri çalışmaların başvuruları ise doğrudan Üniversite Rektörlüğüne (Genel Sekreterlik) yapılır.

Değerlendirme

Madde 9- (1) Başvuru için gerekli belgeleri tam olan başvurular değerlendirmeye alınır. Değerlendirme dosya üzerinden yapılabileceği gibi gerek görüldüğünde sorumlu araştırmacıdan sözlü veya yazılı bilgi alınır.

